

Program na podporu podnikania

Program Phare na podporu podnikania - SMECA

Daňový systém a Európska menová únia

OBSAH

DANE V EURÓPSKEJ ÚNII	2
Daňová politika EÚ	2
- Daňová harmonizácia a daňová koordinácia	2
Nepriame dane	4
- Daň z pridanej hodnoty – DPH	4
- Transakcie vnútri Spoločenstva (tabuľka)	7
- Daňové sadzby	8
- Zoznam sadzieb DPH aplikovaných v členských štátoch (tabuľka)	9
- Systém DPH pre obchodníkov	10
- Transakcia vnútri Spoločenstva	10
- Zásielkový predaj a predaj na diaľku	13
- Prahy pre aplikáciu zvláštneho systému pre predaj na diaľku (tabuľka)	15
- Vrátenie DPH zahraničným podnikom	16
- Identifikačné číslo dane z pridanej hodnoty	17
- Identifikačné číslo DPH v členských štátoch (tabuľka)	18
Priame dane	19
- Daň zo zisku spoločnosti	19
Európska menová únia	21

DANE V EURÓPSKEJ ÚNII

- **Daňová politika EÚ**

- **Nepriame dane**

Tieto sa ukladajú na výrobu a spotrebu a nenesú ich dani podliehajúce osoby (obchodníci alebo priemysel) ktoré ich platia, vyberajúce daň v mene vlády a prenášajúce ju v cene na konečného spotrebiteľa, na ktorého záťaž padá (DPH a spotrebné dane)

- **Priame dane**

Platí a nesie ich platiteľ daní a zahŕňajú daň z príjmu, daň zo zisku spoločnosti, daň z bohatstva a väčšinu miestnych daní.

DAŇOVÁ POLITIKA EÚ

Európska únia hrá v daňovej politike len vedľajšiu rolu.

Daňová politika je symbol národnej suverenity, ktorá získala na dôležitosti od zavedenia Euro, pretože členské štáty nemajú manévrovací priestor v menovej politike a manévrovací priestor v rozpočtovej politike sa výrazne znížil Maastrichtskou zmluvou, ako aj Paktom o stabilite a raste.

Navyše, členské štáty EÚ získavajú svoje daňové príjmy z veľmi rôznorodých zdrojov a rovnováha medzi nepriamymi a priamymi daňami značne kolíše.

Daňová harmonizácia a daňová koordinácia

Ustanovenia Zmluvy o ES týkajúce sa daňovej koordinácie sú nedostačujúce, pretože toto je prípad, ktorý sa týka najmä koordinácie priamych daní, čo sa dá realizovať len vypracovaním všeobecných ustanovení o jednotnom trhu (čl. 94), pričom nepriamych daní sa môžu týkať zvláštne ustanovenia (čl. 90 – 93).

Treba sa rozhodnúť medzi plnou daňovou harmonizáciou, s jednotným daňovým základom a sadzbami – ako uvádza článok 93 Zmluvy o EÚ o nepriamych daniach – a daňovou koordináciou, ktorá zblížuje daňové politiky EÚ, pričom sa opiera o kódex správania, odporúčania a dohody alebo dokonca direktívy. Európska daňová koordinácia sa žiadnym spôsobom nesnaží prejsť do jednotného daňového systému pre všetkých. Najmä na vnútornom trhu EÚ existuje potreba stupňa konvergencie, ktorý umožní efektívne pôsobenie trhu.

Daňová harmonizácia v rámci EÚ sa spája so zásadnými problémami.

Daňové sadzby sa nedajú harmonizovať bez plnej harmonizácie daňových systémov, pre ktorú neexistuje v EÚ ustanovenie. Cieľom daňovej politiky EÚ nie je uložiť alebo prijať spoločné dane. Dá sa však pokročiť v zblížovaní alebo koordinácii daní. Na to existujú dobré dôvody. Pokrok v daňovej koordinácii je rozhodujúci pre odstránenie ďalších prekážok dokončenia a správneho fungovania jednotného trhu, pretože daňová koordinácia zároveň predstavuje aj nevyhnutný nástroj na vyhnutie sa dvojitému zdaneniu, daňovému úniku a nečestnej daňovej konkurencii. Je to tiež prostriedok posilnenia správneho fungovania jednotného trhu a teda konkurenčnosti európskeho hospodárstva.

Na druhej strane v EÚ ukladajú dane členské štáty, nie samotná EÚ. Na rozdiel od USA, kde sa dve tretiny daňového príjmu ukladajú centrálné, sa záležitosti ako daňový základ, daňové sadzby a daňové výnimky organizujú podľa rôznych a konkurenčných línií. Medzi členskými štátmi neexistuje ani žiadna povinnosť výmeny informácií. Príležitosti na daňový únik a podvod v jednotnom trhu EÚ s jeho fragmentáciou na rôzne daňové systémy, sú obrovské. Toto nevedie len ku konkurencii a strate daňového príjmu, ale podkopáva to aj princíp férovosti v zdaňovaní.

NEPRIAME DANE

Článok 90 Zmluvy o ES zakazuje akúkoľvek daňovú diskrimináciu, ktorá by – priamo alebo nepriamo – zvýhodňovala domáce výrobky oproti výrobkom z iných členských štátov.

Článok 93 Zmluvy požaduje harmonizáciu daní z obratu, realizačných poplatkov a iných foriem nepriamej dane. DPH bola prvá daň, ktorá sa mala harmonizovať.

Zmluva z Ríma sa zaoberala harmonizáciou nepriamej dane. Tento cieľ sa ešte stále nedosiahol, ani pri DPH, ani pri realizačných poplatkoch. Zaujímavé je, že tieto dane majú menší význam v kontexte rozmiestnenia podnikov, keďže majú dopad na konečného užívateľa a sú teda neutrálne čo sa týka účinkov na konkurenciu. Toto je jasné najmä z prípadov Nemecka a Luxemburska, ktoré majú najnižšie sadzby DPH v EÚ a zatiaľ z toho nemali žiadne výhody z hľadiska rozmiestnenia podnikov.

DAŇ Z PRIDANEJ HODNOTY - DPH

DPH bola v Európskom hospodárskom spoločenstve zavedená v roku 1970 prvou a druhou direktívou o DPH a mala nahradiť výrobnú a spotrebnú daň. Rozhodnutie prijaté v roku 1970 o pridelení časti príjmu z DPH vypočítanej na unifikovanom základe na financovanie rozpočtu Spoločenstva, pripravilo cestu harmonizácii DPH. Šiesta direktíva o DPH (77/388/EHS) zaistila, že daň sa aplikovala na tie isté transakcie vo všetkých členských štátoch, takže vytvorili spoločný základ na financovanie Spoločenstva, a zaviedli základ spoločného zdanenia.

Daň z pridanej hodnoty bola uložená v každom štádiu reťazca výroby a distribúcie tovaru a služieb. Daňový základ je celková čiastka účtovaná za transakcie okrem DPH, s určitými výnimkami. V dôsledku odpočtov v predchádzajúcich štádiách reťazca, DPH nie je kumulatívna. Každá zdaniteľná osoba je zodpovedná za DPH zo svojho obratu (výstupná daň), od ktorého sa môže odpočítať DPH účtovaná z výdavkov a investícií (vstupná daň). Daň platená konečnými spotrebiteľmi tovaru a

služieb nie je odpočítateľná z daňového základu. Daň je založená na sadzbe DPH aplikovateľnej na cenu, okrem DPH, obdržaného tovaru alebo služieb.

V roku 1987 Komisia navrhla skorý prechod k zdaňovaniu založenému na krajine pôvodu (účtovanie dane v krajine predaja), podporovanému clearingovým systémom navrhnutým na zabránenie významného presunu príjmu medzi členskými štátmi. Neschopnosť dohodnúť sa buď na clearingovom systéme alebo na zosúladených sadzbách však znemožnila akýkoľvek rýchly posun týmto smerom. Preto bolo zavedené prechodné riešenie **spájajúce zdaňovanie založené na krajine pôvodu a krajine určenia** a umožňujúce zrušiť kontroly na daňových hraniciach. Voľný pohyb tovaru v rámci Spoločenstva znamená, že s obchodom medzi členskými štátmi sa už nedá nakladať ako s importom alebo exportom. S pohybom cez hranice sa už nedá nakladať ako s dani podliehajúcou udalosťou; daňová povinnosť vzniká transakciami, ako je to podľa štátneho systému.

Jednotný európsky trh bol dokončený 1. januára 1993. Od toho dátumu sa môžu tovar, osoby, služby a kapitál voľne pohybovať v rámci EÚ. Najdôležitejšie dohody ohľadne DPH použiteľné po tomto dátume sú:

- V prípade súkromných osôb kupujúcich tovar v inom členskom štáte sa DPH vyberá v krajine, v ktorej sa tovar kúpil (**princíp krajiny pôvodu**). Potom sa môžu vrátiť domov so svojimi nákupmi bez toho, aby boli opäť zdanené. Existuje pár výnimiek:
  - Nákup nových vozidiel (menej než šesť mesiacov starých alebo s menej než 6 000 kilometrami na tachometri) v inom členskom štáte. Táto transakcia sa zdaňuje v členskom štáte určenia podľa jeho sadzieb a v súlade s jeho predpismi. Vozidlo musí byť zaregistrované a zdanené v krajine bydliska kupujúceho.
  - Zásielkový predaj spoločnosťou so sídlom v inom členskom štáte. Keď predajca nesie zodpovednosť za dopravu objednaného tovaru, DPH sa bude účtovať buď podľa sadzby platnej v krajine kde býva kupujúci, alebo podľa

sadzby v krajine predajcu, podľa ročného objemu predaja predajcu v krajine určenia.

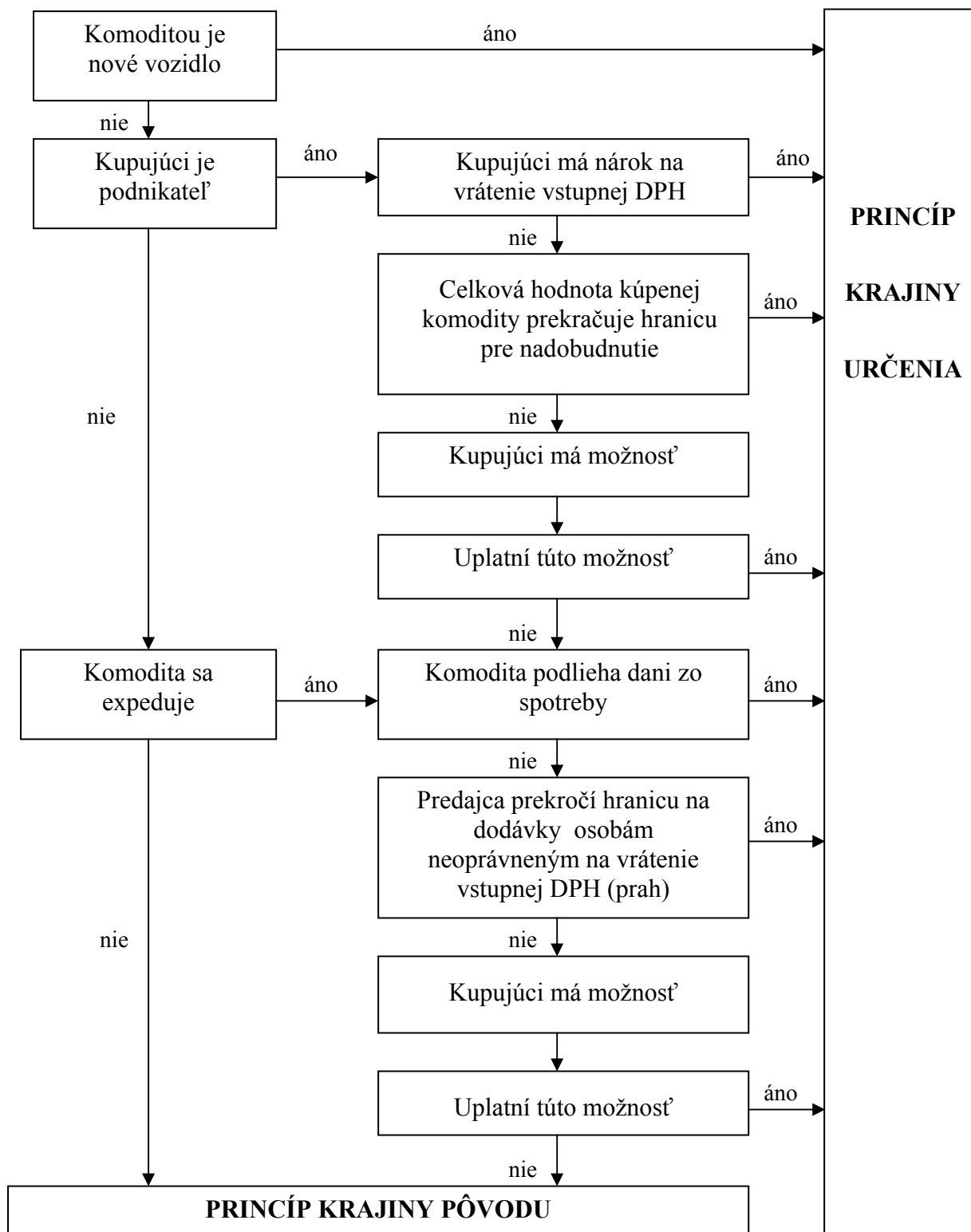
➤ V prípade obchodovania s tovarom medzi podnikmi v členských štátoch sa DPH vyberá v členskom štáte, do ktorého sa tovar dopravuje (**princíp krajiny určenia**) podľa sadzieb a podmienok toho členského štátu. Na podnik dodávajúci tovar sa aplikuje nulová sadzba. Podnik prijímajúci tovar predloží daňové priznanie ohľadne tovaru kúpeného v inom členskom štáte. (Táto prechodná dohoda je použiteľná do dátumu, kedy transakcie začnú podliehať **princípu krajiny pôvodu – myšlienka konečného systému zdaňovania.**)

Prehľad systému dane z pridanej hodnoty v Európskej únii

Princíp krajiny pôvodu znamená, že predaj bude podliehať dani z pridanej hodnoty v krajine, v ktorej sa tovar alebo služby dodávajú; s predajom sa nakladá ako s domácou transakciou.

Princíp krajiny určenia na druhej strane znamená, že pôvodne použiteľná dovozná DPH bude v rámci Európskej únie nahradená daňou z nadobudnutia. Export bude aj naďalej oslobodený od dane v krajine pôvodu. Daň z nadobudnutia sa má platiť daňovým úradom v krajine určenia. Daň z nadobudnutia musí platiť kupujúci a môže sa priznať ako vstupná DPH od momentu, keď je daň splatná, čo umožní dovozcom, aby získal späť vstupnú DPH v období predplatenia DPH vrátane dane z dovozu a nadobudnutia.

Transakcie vnútri Spoločenstva

DAŇOVÉ SADZBY

Sadzby DPH určujú samotné členské štáty, ale štandardná sadzba aplikovateľná na dodávku tovaru a služieb a importovanie tovaru musí byť rovnaká, aby spĺňala požiadavky neutrality. Členské štáty môžu používať na určité kategórie dodávok zvýšené alebo znížené sadzby, za predpokladu, že každá znížená sadzba je určená na takej úrovni, že odpočet celkovej vstupnej dane sa môže vykonať normálnym spôsobom.

Čo sa týka sadziieb DPH, v roku 1992 bola prijatá direktíva o priblížení sadziieb. Táto direktíva, zavádzajúca systém minimálnych sadziieb, stanovila, že od 1. januára 1993 nemôže byť štandardná sadzba stanovená na menej než 15%. Členské štáty však dostali možnosť používať jednu alebo dve znížené sadzby, najmenej 5%, na obmedzený zoznam kategórií tovarov a služieb. Umožnených bolo aj niekoľko prechodných výnimiek, aby sa zohľadnili zvláštne situácie.

Súčasná minimálna štandardná sadzba dane z pridanej hodnoty v rôznych členských štátoch, stanovená na 15%, by sa mala predĺžiť od 1. januára 2001 do 31. decembra 2005 (Návrh na direktívu Rady).

ZOZNAM SADZIEB DPH APLIKOVANÝCH V ČLENSKÝCH ŠTÁTOCH

Členské štáty	Super znížená sadzba	Znížená sadzba	Štandardná sadzba	Parkovacia sadzba
Belgicko	-	6	21	12
Dánsko	-	-	25	-
Nemecko	-	7	16	-
Grécko	4	8	18	-
Španielsko	4	7	16	-
Francúzsko	2.1	5.5	19,6	-
Írsko	4,2	12.5	21	12.5
Taliansko	4	10	20	-
Luxembursko	3	6	15	12
Holandsko	-	6	17.5	-
Rakúsko	-	10 / 14	20	-
Portugalsko	-	5 / 12	17	-
Fínsko	-	8 / 17	22	-
Švédsko	-	6 / 12	25	-
Veľká Británia	-	5	17.5	-

Situácia v októbri 2000

SYSTÉM DPH PRE OBCHODNÍKOV

Po zavedení jednotného trhu 1. januára 1993 sa zmenil spôsob účtovania DPH z tovaru pohybujúceho sa medzi členskými štátmi EÚ. Konceptia importu a exportu bola pri takomto obchodovaní zrušená a nahradená systémom dodávky a nadobudnutia tovaru vnútri Spoločenstva.

Pri obchodovaní s tovarom medzi podnikmi v členských štátoch sa DPH vyberá v členskom štáte do ktorého sa tovar dováža (**princíp krajiny určenia**) v sadzbách a podľa podmienok toho členského štátu.

Transakcia vnútri Spoločenstva

Dodávka tovaru obchodníkom, ktorý je platcom DPH v jednom členskom štáte EÚ obchodníkovi, ktorý je platcom DPH v inom členskom štáte EÚ sa bude, s určitými výnimkami kvalifikovať ako dodávka vnútri Spoločenstva. Na obchodníka, ktorý je platcom DPH sa môže vzťahovať nulová DPH na dodávku tovaru zákazníkovi v inom členskom štáte EÚ, ak

- zákazník je platcom DPH v inom členskom štáte EÚ,
- registračné číslo DPH zákazníka sa získa a uvedie sa v záznamoch dodávateľa
- dodávateľ musí uviesť na faktúre “dodávka vnútri Spoločenstva s nulovou DPH “
- tovar sa expeduje alebo dopravuje do toho iného členského štátu EÚ
- dodávateľ musí na odbytovej faktúre uviesť registračné číslo DPH svojho zákazníka

Príklady:

Prípad 1:

Transakcia vnútri Spoločenstva medzi dvomi zdaniteľnými osobami

Rakúsko	Belgicko
Výrobca A dodá tovar maloobchodníkovi B v Belgicku	Maloobchodník B v Belgicku kúpi tovar od výrobcu A v Rakúsku
A dodá tovar B Doprava tovaru A ⇒ B	

Miestom zdanenia je Rakúsko, kde doprava začína.

Dodávka vnútri Spoločenstva je oslobodená od DPH (nulová sadzba).

Faktúra, ktorú vystaví A, musí uvádzať identifikačné číslo DPH A aj B (Preverenie identifikačného čísla DPH).

Faktúra, ktorú vystaví A, musí uvádzať identifikačné číslo DPH A aj B (výrobca a maloobchodník).

B uskutoční nadobudnutie tovaru vnútri Spoločenstva. DPH splatná po nadobudnutí sa môže odpočítať na tom istom priznaní, na ktorom je oznámená, ak B použije tovar na činnosti, ktoré ho na takéto odpočítanie oprávňujú.

Prípad 2:

Dodávka vnútri Spoločenstva; doprava kupujúcim medzi dvoma zdaniteľnými osobami

Rakúsko	Belgicko
Výrobca dodá tovar maloobchodníkovi B v Belgicku.	Maloobchodník B v Belgicku kúpi tovar od výrobcu A v Rakúsku.
Dopravu tovaru vykoná B, alebo tretia osoba v mene B Doprava tovaru A ⇒ B	

Miestom zdanenia je Rakúsko, kde doprava začína.

Dodávka vnútri Spoločenstva je oslobodená od DPH (nulová sadzba).

(Tento prípad sa nelíši od predchádzajúceho.) Definícia nadobudnutia tovaru vnútri Spoločenstva nevyklučuje situáciu, v ktorej dopravu tovaru vykoná zákazník, alebo sa vykoná v jeho mene.

Prípád 3:

Transakcia vnútri Spoločenstva medzi tromi zdaniteľnými osobami

(Dve nekomplikované transakcie vnútri Spoločenstva)

Rakúsko	Belgicko	Dánsko
A v Rakúsku Surovina	Výrobca B v Belgicku kúpi suroviny od A v Rakúsku a predá svoje výrobky maloobchodníkovi v Dánsku.	D v Dánsku Maloobchodník
Doprava tovaru A ⇒ B ⇒ D		

Výrobca B musí overiť, či je maloobchodník v Dánsku platcom DPH. (Overenie identifikačného čísla DPH) B predá tovar bez DPH svojmu dánskemu maloobchodníkovi, a pošle daňové priznanie belgickým úradom. Výrobca B musí dokázať, že tovar skutočne opustil Belgicko.

Výrobca B kúpi suroviny od A bez DPH. Musí priznať a odpočítať DPH podľa sadzby platnej v Belgicku.

Ak nie sú splnené vyššie uvedené podmienky pre dodávku vnútri Spoločenstva (napríklad: ak zákazník neuvedie registračné číslo DPH), dodávateľ podlieha DPH podľa sadzby vo svojej krajine.

Predaj tovaru registrovanými obchodníkmi neregistrovaným osobám v iných členských štátoch podlieha sadzbe DPH v krajine obchodníka. Ale existuje niekoľko výnimiek:

Zásielkový predaj a predaj na diaľku

K predaju na diaľku v jednotnom trhu dôjde, keď dodávateľ v jednom členskom štáte predá tovar osobe v inom členskom štáte, ktorá nie je registrovaným platcom DPH a dodávateľ je zodpovedný za doručenie tovaru. To zahŕňa zásielkový predaj a telefonický predaj. A akýkoľvek iný predaj, pri ktorom sa tovar expeduje zákazníkovi do iného členského štátu.

Dodávateľ v členskom štáte A, ktorý vykonáva predaj na diaľku zákazníkom v iných členských štátoch, ktorí nie sú registrovanými platcami DPH, podlieha platbe DPH členského štátu A z takéhoto predaja, až kým hodnota predaja nedosiahne prah platný v tom inom členskom štáte EÚ (pozri nižšie uvedenú tabuľku). Keď už hodnota dodávateľovho predaja presiahne alebo pravdepodobne presiahne prah v tom inom členskom štáte, dodávateľ sa bude povinný zaregistrovať v tom členskom štáte a platiť DPH podľa sadzieb tam platných.

Ak sa príslušný prah nepresiahne, dodávateľ si môže vybrať platenie DPH v členskom štáte EÚ, do ktorého sa vykonáva predaj na diaľku.

Výnimka:

Akýkoľvek dodávateľ, ktorý vykonáva predaj na diaľku tovaru podliehajúceho spotrebiteľskej dani do iného členského štátu, sa musí zaregistrovať v tom členskom štáte EÚ, pretože predaj na diaľku tovaru podliehajúceho spotrebiteľskej dani bude vždy podliehať DPH v tom členskom štáte EÚ, do ktorého sa expeduje.

Príklad predaja na diaľku:

Rakúsko	Belgicko
Rakúšan A predá tovar súkromnej osobe v Belgicku B	Súkromná osoba v Belgicku kúpi tovar od rakúskeho maloobchodníka A.
Tovar je doručený k B v mene A	
Doprava tovaru A	

Tovar expeduje alebo dopraví dodávateľ jednotlivcovi v inom členskom štáte: Ak by sa DPH vzťahovala k členskému štátu nákupu, tovar by sa kupoval prostredníctvom zásielkových spoločností alebo vo všeobecnosti prostredníctvom telefonického nákupu v členskom štáte, kde platí najnižšia sadzba.

Ako výnimka z hlavného pravidla čo sa týka miesta dodania tovaru (miesto dodania je to, kde začína doprava alebo expedícia) sa v prípadoch predaja na diaľku za miesto dodania považuje miesto, kde je tovar v čase, keď expedícia alebo doprava k nadobúdateľovi končí. Toto pravidlo (s výnimkou predaja pod určitým prahom) sa vzťahuje k predaju na diaľku jednotlivcom (nezdaniteľným osobám), farmárom vhodným pre paušálny systém, zdaniteľným osobám ktoré nemajú nárok na odpočty a nezdaniteľným osobám.

Tieto kategórie nadobúdateľov, s výnimkou jednotlivcov, si môžu vybrať normálne pravidlá o nadobudnutiach vnútri Spoločenstva, alebo sa tieto normálne pravidlá môžu stať povinnými, a to keď hodnota nákupov vnútri Spoločenstva počas bežného kalendárneho roka prekročí prah určený každým členským štátom, ktorý nemôže byť menej než 10 000 €.

Ustanovenia týkajúce sa predaja na diaľku uvádzajú výnimku, ktorá stanovuje, že o dodávke sa uvažuje, že sa koná v členskom štáte, kde doprava alebo expedícia začína, ak celková hodnota predaja na diaľku do toho istého členského štátu zdaniteľnou osobou neprekročí prah 100 000 € v bežnom roku. Členské štáty majú možnosť obmedziť prah na 35 000 €. Toto pravidlo ďalej komplikuje ustanovenie, že zdaniteľná osoba zaoberajúca sa obchodom na diaľku si môže vybrať zdanenie v členskom štáte, kde doprava alebo expedícia končí.

Prahy pre aplikáciu zvláštneho systému pre predaj na diaľku

Členský štát	Prahy pre aplikáciu zvláštneho systému pre predaj na diaľku	Výnimka pre malé podniky
Belgicko	35 000 € 1 500 000 BEF	5 000 € 225 000 BEF
Dánsko	35 000 € 280 000 DKK	2 400 € 20 000 DKK
Nemecko	100 000 € 200 000 DM	12 255 € 25 000 DM
Grécko	35 000 € 8 200 000 GRD	6 000 € alebo 2 000 € 1 800 000 GRD alebo 600 000 GRD
Španielsko	35 000 € 4 500 000 PTE	-
Francúzsko	100 000 € 700 000 FRF	10 000 € 70 000 FRF
Írsko	35 000 € 29 000 IEP	50 000 € 40 000 IEP
Taliansko	35 000 € 54 000 000 ITL	-
Luxembursko	100 000 € 4 200 000 LUF	10 000 € 400 000 LUF
Holandsko	100 000 € 230 000 NLG	-
Rakúsko	100 000 € 1 400 000 ATS	22 400 € 300 000 ATS
Portugalsko	36 900 € 6 300 000 ESP	10 215 € alebo 12 770 € 2 000 000 ESP alebo 2 500 000 ESP
Fínsko	35 000 € 200 000 FIM	10 000 € 50 000 FIM
Švédsko	35 000 € 320 000 SEK	-
Veľká Británia	100 000 € 62 000 GBP	65 500 € 48 000 GBP

Vrátenie DPH zahraničným podnikom

Ak je spoločnosť registrovaným platcom DPH v členskom štáte Európskej únie a kúpite si tovar alebo služby v inom členskom štáte EÚ, možno tam budete musieť zaplatiť DPH. Napríklad: ak sa zúčastníte obchodného veľtrhu v inom členskom štáte.

Nemôžete dostať späť DPH zaplatenú v inom členskom štáte ako vstupnú daň na vašom priznaní DPH, ale možno budete môcť požadovať jej vrátenie.

Daň z pridanej hodnoty sa môže vrátiť len podnikom, keďže len tie majú nárok na odpočty vstupnej dane. Nevyhnutným predpokladom je, aby sa tovar alebo služby získali od inej spoločnosti pre podnik patriaci žiadateľovi.

Ôsma direktíva Rady určuje podrobné predpisy:

Zdaniteľnej osoby sa týka direktíva, ak počas najmenej trojmesačného obdobia alebo najviac jedného kalendárneho roka alebo počas menej než trojmesačného obdobia, kde toto obdobie predstavuje zvyšok kalendárneho roka:

- nemá v tej krajine:
  - ani sídlo svojej ekonomickej aktivity, ani pevnú inštitúciu, z ktorej sa vykonávajú obchodné transakcie;
  - ani, ak žiadne takéto sídlo alebo pevná inštitúcia neexistuje, svoj domicil alebo normálne bydlisko;
- nedodala do tej krajiny ani tovar, ani služby, s výnimkou:
  - dopravných služieb a služieb podporných k dopravným službám;
  - služieb v prípadoch, keď dani podlieha ich osoba, ktorej sú dodané.

Členské štáty majú refundovať príslušným zdaniteľným osobám:

- DPH účtovaných v súvislosti so službami alebo hnutelným majetkom, ktoré jej poskytli iné zdaniteľné osoby na území krajiny;
- DPH účtovaných v súvislosti s importovaním tovaru do krajiny, pokiaľ je takýto tovar potrebný pre ich obchodné činnosti alebo v súvislosti so zdanenými službami dodanými zákazníkovi.

Identifikačné číslo dane z pridanej hodnoty

Pre súkromných jednotlivcov zostáva zdaňovanie založené na krajine pôvodu základným princípom spoločného systému DPH, pre obchodovanie s tovarom medzi podnikmi v členských štátoch je to princíp krajiny určenia. Jednou podmienkou pre nezdanenú dodávku vnútri Spoločenstva je identifikačné číslo DPH.

Účelom identifikačného čísla dane z pridanej hodnoty je zabezpečiť, aby sa správne aplikovali predpisy o DPH, týkajúce sa tovaru dodávaného a dopravovaného v rámci Európskej únie. Identifikačné číslo DPH dodávateľa musí byť uvedené na všetkých faktúrach. Za pridelenie čísel DPH sú zodpovedné daňové úrady.

Čo sa týka exportérov, export do iného členského štátu EÚ bude oslobodený od dane len vtedy, ak nadobúdateľ uvedie svoje identifikačné číslo DPH.

Dodávateľ musí overiť platnosť identifikačného čísla DPH nadobúdateľa.

Aby sa umožnilo zaznamenanie predajov vnútri Spoločenstva, od každého podnikateľa sa požaduje predloženie takzvaného "zoznamu EÚ-predajov" daňovým úradom, ktorý obsahuje jeho od dane oslobodené dodávky vnútri Spoločenstva.

Identifikačné číslo DPH v členských štátoch

Členský štát		Identifikačné číslo DPH
Belgicko	BE	Le numéro d'identification à la taxe sur la valeur ajoutée BTW – identificatienummer
Dánsko	DK	Momsregistreringsnummer
Nemecko	DE	Umsatzsteuer – Identifikationsnummer
Grécko	EL	Arithmos Forologikou Mitroou FPA
Španielsko	ES	El número de identificación a efectos del Impuesto sobre el Valor Anadido
Francúzsko	FR	Le numéro d'identification à la taxe sur la valeur ajoutée
Írsko	IE	Value added tax identification no.
Taliansko	IT	Il numero di registrazione IVA
Luxembursko	LU	Le numéro d'identification à la taxe sur la valeur ajoutée
Holandsko	NL	BTW – identificatienummer
Rakúsko	AT	Umsatzsteuer – Identifikationsnummer
Portugalsko	PT	o número de identificacao para efeitos do imposto sobre o valor acrescentado
Fínsko	FI	arvonlisaverorekisterointinumero Mervärdesskatteregisteringsnummer (momsregistreringsnummer)
Švédsko	SE	Mervärdesskatteregisteringsnummer (momsregistreringsnummer)
Veľká Británia	GB	Value added tax identification no.

PRIAME DANE

Nepriame dane vyžadujú určitý stupeň harmonizácie, pretože ovplyvňujú voľný pohyb tovaru a slobodu poskytovania služieb. Toto neplatí v rovnakej miere pre priame dane, a Zmluva o ES osobitne nevyžaduje ich zosúladenie.

Určité aspekty priameho zdaňovania sa fakticky vôbec nemusia harmonizovať alebo koordinovať a sú ponechané na vlastné uváženie členských štátov, v súlade s princípom subsidiarity.

Z tohto dôvodu je ťažké pochopiť, prečo dane zo zisku spoločnosti, ktoré môžu mať deformačný účinok na konkurenciu, ešte neboli zahrnuté do ustanovení Zmluvy. Právny základ pre harmonizáciu priamych daní, vrátane dane zo zisku spoločnosti, je veľmi slabý. Článok 94, ktorý sa zaoberá opatreniami týkajúcimi sa vytvorenia a činnosti vnútorného trhu, je jedným z mála, ktoré sú k dispozícii. Právne a administratívne ustanovenia, vyplývajúce z tohto článku, však podliehajú princípu jednotnosti. Článok 293 je tiež relevantný, zaväzujúci, keďže núti členské štáty začať spolu vyjednávať za účelom zabezpečenia zrušenia dvojitého zdanenia v rámci Spoločenstva. Následne veľká časť predpisov, ktoré treba prijať, spadá mimo rámca legislatívy Spoločenstva. Namiesto nich spracúva zdaňovanie cezhraničných tokov príjmov hustá sieť bilaterálnych dohôd o zdaňovaní – týkajúca sa členských štátov aj tretích krajín.

Dane zo zisku spoločnosti

Rozdiely v zdaňovaní medzi členskými štátmi môžu ovplyvniť rozhodnutia spoločností o investovaní a vytvárať deformácie konkurencie.

Diskusia o daniach zo zisku spoločnosti v rámci Európskej únie je zameraná na odstránenie dvojitého zdanenia cezhraničných tokov príjmu a harmonizovanie troch zložiek dane zo zisku spoločnosti: sadzby, základ vymierania dane a administratívny inkasný systém.

Európsky parlament zdôrazňuje, že riadiaci princíp v tejto oblasti musí byť taký, že každá spoločnosť musí platiť svoj poctivý podiel daní ako svoju povinnosť a

príspevok spoločnosti a upozorňuje, že hlavnou prioritou v tejto oblasti je zavedenie jednotných definícií základných výrazov, ako sú daňový základ, zisky, straty, zdaniteľný príjem, pravidlá o odpisoch, presuny do rezerv, atď.

Prakticky existuje potreba harmonizácie kľúčových zložiek systémov daní zo ziskov spoločnosti členských štátov.

V oblasti dane zo zisku spoločnosti majú existujúce pravidlá upravujúce zníženie alebo odstránenie dvojitého zdanenia značný význam. Tradičný systém, s jednotným zdaňovaním ziskov spoločnosti a zdaňovaním ziskov rozdeľovaných akcionárom, je bežný v Belgicku, Dánsku, Holandsku a Švédsku. Systém kompenzácie časti splatnej dane zo zisku spoločnosti vzhľadom na rozdelenie ziskov daňou z príjmov akcionárov sa používa vo Veľkej Británii, Írsku, Portugalsku a Španielsku. Na rozdiel od Nemecka s jeho systémom delenej daňovej sadzby, Taliansko, Fínsko a Francúzsko používajú systém plnej odpočítateľnosti pre akcionárov.

EURÓPSKA MENOVÁ ÚNIA

Na konci 20. storočia Európska menová únia a globálna integrácia národných hospodárstiev konfrontujú Európu s novými sociálnymi, politickými a ekonomickými výzvami. Zavedenie Eura v roku 1999 priviedlo Európu na novú úroveň integrácie, ktorá má a aj naďalej bude mať globálny ekonomický vplyv. Vďaka modernej technológii sa očakáva, že 21. storočie bude érou vytvárania elektronických a virtuálnych sietí, v ktorej pokračujúci globalizačný proces povedie k novej štruktúre kapitálového trhu.

S odhadovaným počtom obyvateľov predstavujúcim asi 300 miliónov osôb má územie Európy viac obyvateľov než Spojené štáty (približne 270 miliónov) a viac než dvojnásobok počtu obyvateľov Japonska. Celkove, pri odhadovanom hrubom domácom produkte územia Európy 7 triliónov dolárov v roku 1999 je tento menší než 9 triliónov dolárov Spojených štátov. Vzhľadom na nižšiu úroveň hrubého domáceho produktu a vyšší počet obyvateľov bol priemerný hrubý domáci produkt na jedného obyvateľa na území Európy takmer o jednu štvrtinu nižší než v Spojených štátoch: 24 000 \$ na osobu v porovnaní s 33 000 \$ v Spojených štátoch.

Európska únia je teraz v konečnej fáze cesty do hospodárskej a menovej únie. Trojročne prechodné obdobie končí o polnoci 31. decembra 2001. Od 1. januára 2002 budú banky vydávať len Euro bankovky a mince. Členské štáty urobia čo budú môcť, aby zabezpečili, že do konca prvých dvoch januárových týždňov sa prevažná časť peňažných transakcií uskutoční v Euro a do začiatku marca 2002 by malo byť ukončené sťahovanie bankoviek a mincí jednotlivých štátov z obehu.

Podnikov sa vždy dotýkajú širšie ekonomické vplyvy. Nemôžu ovplyvniť úrokové miery, infláciu a štátne výdavky, ale tieto ovplyvňujú ich plány a konkurencieschopnosť. V dôsledku Euro podniky obchodujúce s inými krajinami, ktoré prijali jednotnú menu, už nebudú vnímať nárast a pokles cien v dôsledku kolísania výmenného kurzu medzi ich pôvodnými menami. Zdieľanie meny znamená aj zdieľanie menovej politiky – inými slovami, zdieľanie jednotnej úrokovej miery. Pre podniky v Európe je dôležité pochopiť, že Európska menová únia znamená zmenu konkurenčného prostredia. Neovplyvňuje len podniky v rámci Euro oblasti, ale

ovplyvňuje aj podniky v krajinách, ktoré neprijali jednotnú menu, ako napríklad Veľká Británia.

V rámci Euro oblasti treba brať do úvahy tri dôležité faktory:

- Nižšie transakčné náklady
- Odstránenie neistoty vo výmenných kurzoch
- Transparentné cenové rozdiely

Čo budú tieto zmeny znamenať pre malé a stredne veľké podniky?

- Zvýšenie cezhraničnej konkurencie

Ak Európska menová únia uľahčí cezhraničné obchodovanie, tak podniky v krajinách, ktoré prijali jednotnú menu, spoločne čelia konkurencii od zahraničných firiem. Zároveň sú tu možnosti pre podniky v zahraničí. Podniky v krajinách mimo Euro oblasti, ktoré chcú exportovať do krajín v Európskej menovej únii, musia konkurovať firmám z celej oblasti jednotnej meny, ktoré zdieľajú tú istú menu ako kupujúci.

- Cezhraničné zlúčenia podnikov a iné spoločné podnikania

Zvýšená konkurencia zväčšuje potrebu vzťahov s inými podnikmi, a použitie jednotnej meny ich uľahčuje.

- Cezhraničný marketing a tvorba cien

Ceny v rámci Európskej menovej únie sú všetky uvádzané v tej istej mene, v tej istej hodnote. Toto sťažuje predávanie za rôzne ceny v rôznych krajinách. Náhle poklesy cien v Euro sa jasne líšia od poklesov cien v pôvodných národných menách. Toto vyžaduje určitú prestavbu a umiestnenie výrobkov a cenové stratégie výrobkov a stratégie tvorby cien na rôznych trhoch.

- Distribúcia a kupovanie

Zdieľanie meny robí alternatívne dohody jednoduchšími a lacnejšími. Už nie je potrebné vybrať si distribučné centrá a dodávateľov na vyrovnanie tokov v rôznych menách, ktoré sa nahrádzali Eurom, aby sa podniky chránili voči výmenným rizikám.

- Zaoštarávanie peňazných prostriedkov

Zdieľanie meny znamená aj rozšírenie škály možností dostupných firmám, ktoré sa snažia zaoštarat' kapitál. Trh s obligáciami a ekvitami (podielmi) v Euro má potenciál, ktorý bude atraktívnejší než pôvodné, nahradené trhy.

- Investície

Mnoho faktorov ovplyvňuje rozhodnutia o investovaní, doma a v zahraničí. Jedným z nich je aj zdieľanie meny, a z toho vyplývajúce zmeny konkurencie.

Vo všeobecnosti sa dá povedať, že pre mnohé podniky vznikajú nové možnosti a hrozby – hlavne, ale nielen v krajinách, ktoré vstúpili do Európskej menovej únie.

Kvôli ďalekosiahlym dôsledkom novej meny by technické aj organizačné aspekty konverzie a zmenená konkurenčná situácia mali byť záležitosťou vrcholového manažmentu. Implementácia sa dá určite delegovať, ale mala by sa pravidelne monitorovať. Jasné línie zodpovednosti a cieľov sú osobitne dôležité čo sa týka zavedenia Euro z nasledujúcich dôvodov:

- Zavedenie Euro sa týka každej oblasti činnosti spoločnosti
- Projekt Euro konverzie bude trvať do konca fázy dvojakej meny 28. februára 2002
- Prípravy na Euro sú skúškou ohňom schopnosti spoločnosti riešiť problémy čo sa týka jednaní so zákazníkmi a investormi, a členia konkurencii.
- Mnoho spoločností využíva konverziu meny ako príležitosť na prehodnotenie svojej pozície a svojich cieľov.

Aby malé a stredne veľké podniky minimalizovali akékoľvek narušenie svojich činností, mali by prejsť na Euro najneskôr do 31. decembra 2001. Toto bude jediný spôsob, ako zaručiť kontinuitu služby voči dodávateľom a zákazníkovi.

Pre úspešný a nerušený prechod na novú menu je nevyhnutná včasná príprava. Potrebné opatrenia, ktoré sa majú prijať, budú zahŕňať školenia, oboznámenie sa s novými bankovkami a mincami. Napríklad osoby, ktoré manipulujú s hotovosťou,

budú potrebovať osobitné školenie a informácie, aby sa oboznámili s novou menou. Stále informovanie vašich zamestnancov je tiež kľúčovým prostriedkom úspešného prechodu na Euro.

So zavedením jednotnej meny môžeme očakávať ďalšiu ekonomickú integráciu krajín tvoriacich Európsku úniu. Zmizne jedna z posledných bariér voľného pohybu tovaru a služieb, ktorou sú miestne meny a možnosť každej krajiny chrániť svoj trh menovou a fiškálnou politikou. Spoločnosti pôsobiace v rámci hraníc Európskej únie sa už nebudú musieť zaťažovať záležitosťami zámenny meny. Nákupné a predajné ceny budú všetky vyjadrené v Euro, čo nepochybne uľahčí komerčné a finančné riadenie väčšiny spoločností, a najmä malých a stredne veľkých spoločností, ktoré vo veľkej miere nemajú dostatočné finančné, ľudské a technické zdroje na pôsobenie v prostredí náročných úloh a nových príležitostí.